

KHÁI LƯỢC VỀ THẤT BẠI CỦA THỊ TRƯỜNG

Phần IV: HÀNG HÓA CÔNG CỘNG

Đặng Văn Thanh

Nội dung thảo luận

- Hàng hóa công cộng là gì?
- Hàng hóa công là một thất bại của thị trường
- Giải pháp đối với hàng hóa công
 - Chính phủ tổ chức cung cấp hàng hóa công
 - Mức cung cấp hàng hóa công hiệu quả?
 - Hàng hóa công nào được cung cấp?
- Định giá hàng hóa công không thuần túy

Đặng Văn Thanh

Hàng hóa công cộng là gì?

Hàng hóa công là những hàng hóa có hai thuộc tính:

- Không tranh giành (non-rival)
 - Một cá nhân có thể tiêu dùng hàng hóa mà không làm giảm đi sự hiện diện hay lợi ích của hàng hóa đó đối với những người khác.
 - Cách giải thích khác: chi phí biên phục vụ cho một người tiêu dùng mới là bằng không.
- Không loại trừ (non-exclusive)
Không thể cản trở người khác tiêu dùng hay tiếp nhận lợi ích của hàng hóa đó

Đặng Văn Thanh

Hàng hóa công cộng là gì?

- Hàng hóa công cộng thuần túy
Hội đủ cả hai thuộc tính không tranh giành và không loại trừ.
- Hàng hóa công không thuần túy
Thiếu một trong hai thuộc tính trên
- Hàng hóa công có nhất thiết phải được tạo ra bởi khu vực công và hàng hóa tư chỉ được sản xuất bởi khu vực tư?

Đặng Văn Thanh

Hàng hóa công cộng là gì?

Tính tranh giành

Có

Không

Tính

có

loại

không

trừ

Hàng hóa tư nhân

- Nhà cửa, thức ăn, quần áo
- Con đường đông người có thu phí

Độc quyền tự nhiên

- Phòng cháy chữa cháy
- Truyền hình cáp
- Con đường thưa người có thu phí

Nguồn lực cộng đồng

- Cá ở đại dương
- Bãi biển công cộng, công viên đông người
- Con đường đông người không thu phí

Hàng hóa công cộng

- Quốc phòng
- Hải đăng, pháo hoa
- Đường phố sạch sẽ
- Con đường thưa người không thu phí

Đặng Văn Thanh

Tại sao hàng hóa công là một thất bại của thị trường?

- Hàng hóa công thường có lợi ích lớn hơn chi phí tạo ra. Do vậy về mặt xã hội đó là hàng hóa cần thiết được cung cấp.
- Nhưng với hai thuộc tính của hàng hóa công đã dẫn đến tình trạng người ăn theo
- Và kết cục là tư nhân không đầu tư, hàng hóa công không tồn tại. Nghĩa là giải pháp thị trường bị thất bại đối với loại hàng hóa này

Đặng Văn Thanh

Ví dụ về thất bại của thị trường đối với hàng hóa công

- Thành phố có 1 triệu dân thích xem pháo hoa vào dịp Tết nguyên đán
- Lợi ích bình quân mỗi người khi xem pháo hoa là 10 ngàn đồng.
- Tổng lợi ích của việc bắn pháo hoa là 10 tỷ đồng.
- Giả sử tổng chi phí là 4 tỷ đồng
- Phúc lợi ròng xã hội là 6 tỷ.
 - Đáng giá để tổ chức bắn pháo hoa
- Vì không thu được tiền nên tư nhân không tổ chức.

Đặng Văn Thanh

Giải pháp đối với hàng hóa công

- Chính phủ tổ chức cung cấp hàng hóa công
 - Chính phủ chi tiền và tổ chức thực hiện đối với an ninh quốc phòng, cứu hỏa...
 - Chính phủ chi tiền và tổ chức đấu thầu để tư nhân thực hiện đối với đường sá, cầu cống, công viên...
 - Ví dụ đề án 112

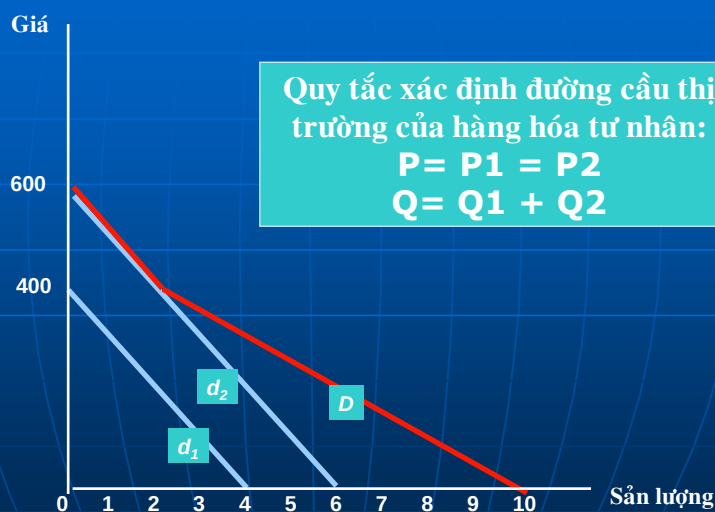
Đặng Văn Thanh

Giải pháp đối với hàng hóa công

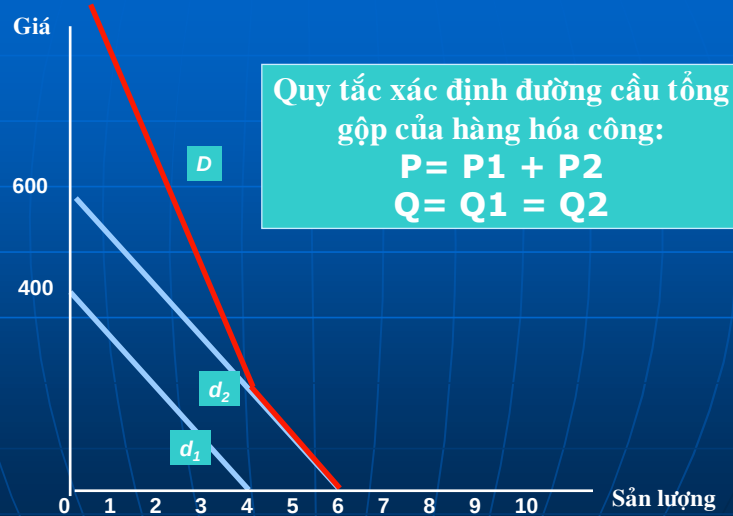
- Chính phủ tổ chức cung cấp hàng hóa công ở mức nào là hiệu quả?
 - Dựa vào nguyên tắc $MSB = MSC$
 - Sự khác biệt giữa cầu tổng gộp của hàng hóa công và cầu thị trường của hàng hóa tư

Đặng Văn Thanh

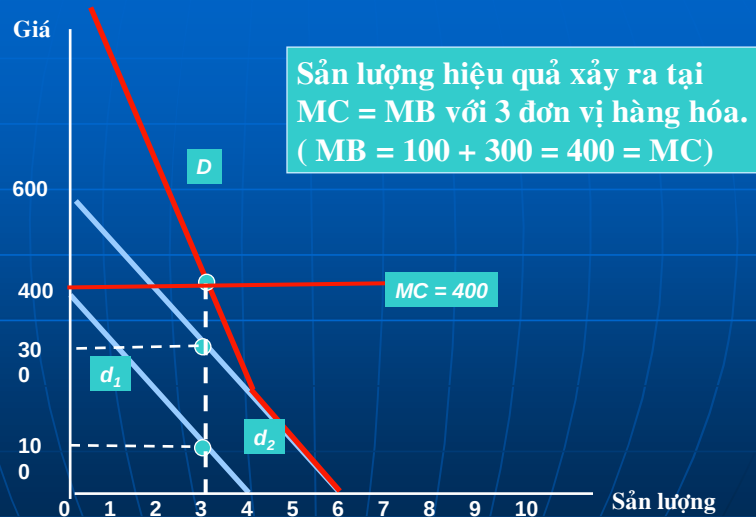
Cầu thị trường của hàng hóa tư nhân

Cầu tổng gộp của hàng hóa công

Mức cung cấp hàng hóa công hiệu quả

Hàng hóa công nào được cung cấp?

- Ra quyết định tập thể
 - Quốc hội
 - Chính phủ
 - Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân
- Dân nguyện
 - Ưu điểm: bảo đảm tính dân chủ và công bằng
 - Nhược điểm: có thể phi hiệu quả

Đặng Văn Thanh

Định giá hàng hóa công không thuần túy

- Chính phủ cung cấp miễn phí hàng hóa công thuần túy
- Chính phủ có thể tính giá đối với hàng hóa công không thuần túy (có tính loại trừ)
- Mục đích tính giá.
 - Khuyến khích sử dụng nguồn lực hiệu quả
 - Tạo nguồn thu cho ngân sách
- Ba loại hàng hóa công chính được tính giá.
 - Các tiện ích công: điện, nước, thông tin liên lạc
 - Cơ sở vật chất công: công viên, bãi biển, giao thông...
 - Các dịch vụ công: giáo dục đại học, bưu điện, thu gom rác

Đặng Văn Thanh

Định giá hàng hóa công không thuần túy

- Những cách định giá hàng hóa công.
 - Định giá theo chi phí biên ($P=MC$)
 - Định giá theo chi phí trung bình ($P=AC$)
 - Biểu giá hai phần
 - Phân biệt giá
 - Định giá lúc cao điểm

Đặng Văn Thanh

Lộ trình tăng HP

Đơn vị: ngàn đồng/tháng

NHÓM NGÀNH	NH 2010-2011	NH 2011-2012	NH 2012-2013	NH 2013-2014	NH 2014-2015
1. Khoa học xã hội, kinh tế, luật	290	350	410	480	550
2. Kỹ thuật, công nghệ	310	390	480	560	650
3. Khoa học tự nhiên	310	390	480	560	650
4. Nông - lâm - thủy sản	290	350	410	480	550
6. Thể dục thể thao, nghệ thuật	310	390	480	560	650

Phân biệt giá cấp hai

Giá bán lẻ điện tiêu dùng (áp dụng từ 01/03/2009)

Đơn vị tính: đồng/kwh

Cho 50 kwh đầu tiên	600
Cho kwh từ 51 – 100	865
Cho kwh từ 101 – 150	1.135
Cho kwh từ 151 – 200	1.495
Cho kwh từ 201 – 300	1.620
Cho kwh từ 301 - 400	1.740
Cho kwh từ 401 trở lên	1.790

Bảng so sánh giá nước mới và giá nước hiện hành

Đối tượng sử dụng nước	Giá nước hiện hành (đơn giá: đồng/m ³)	Giá nước theo quyết định của UBND TP.HCM áp dụng từ 1-3-2010 (đơn giá: đồng/m ³)
Các hộ dân cư		
Đến 4m ³ /người/tháng	2.700	4.000
Từ 4 đến 6m ³ /người/tháng	5.400	7.500
Trên 6m ³ /người/tháng	8.000	10.000
Cơ quan hành chính sự nghiệp, đoàn thể	6.000	7.100
Đơn vị sản xuất	4.500	6.700
Kinh doanh - dịch vụ	8.000	12.000